

Universell Utforming

Tirsdag 22 februar 2022

(og det vi ikke rekker tar vi tirsdag 1 mars)

Jo

Idag

Feire innlevering av Oblig 2!! Grattis.

Info om endring av eksamen → hjemmeksamen 0900-1300 den 30 mai 2022

Universell Utforming er temaet for dagen idag

Gjest Kristoffer Lium - Digital Tilgjengelighetseksperter hos NRK

Pause fra 13:00 - 13:15

Q&A på slutten av begge timene

Oblig 3

Oppgave 1. Universell utforming

- A. Video om UU
- B. WCAG 2.1 prinsipper
- C. Formål med tilgjengelighetserklæring
- D. Begrepene: Universell Utforming, Inkludering, Tilgjengelighet + Én av følgende modeller: GAP-modellen, sosial modell eller medisinsk modell
- E. Feedback + Inkludering og Universell Utforming

Oppgave 2. Personopplysninger

- A. Dilemma - personopplysninger
- B. Lydopptak - Informasjon og samtykke
- C. Lagre og behandle personopplysninger
- D. Personvernerklæringen til det systemet du har jobbet med (Vipps, Vy, ODA eller Yr)

Oppgave 3. Digitalisering, automatisering og etisk refleksivitet

Oppgave 4. Spørsmål til pensumartikkelen - velge en provokasjon/dilemma.

Oppgave 5. Refleksjon over eget arbeide

Læringsmål 3:

Kjenner du til sentrale lover og forskrifter for utvikling av digitale systemer, og kan drøfte etiske problemstillinger

Obligatorisk oppgave for dette læringsmålet:

Er ment å gi oversikt over lover som er sentrale for informatikere, og trening i å oppdage og drøfte etiske utfordringer

Pensum

Notat om lover og avtaler

Artikkel: Five provocations for Ethical HCI research altså Fem provokasjoner for etisk HCI arbeide av Barry Brown, Alexandra Weilenmann, Donald McMillan, Airi Lampinen, ACM, CHI 2016

Lysark

Hva vi snakker om når vi snakker om universell utforming:

- Makro nivå; Samfunnet, demokrati, Lover, FN
- Meso nivå; organisasjoner, grupper, UiO
- Mikro; personer, individer, situasjoner, Petter - mann - 32 fra Tofte.

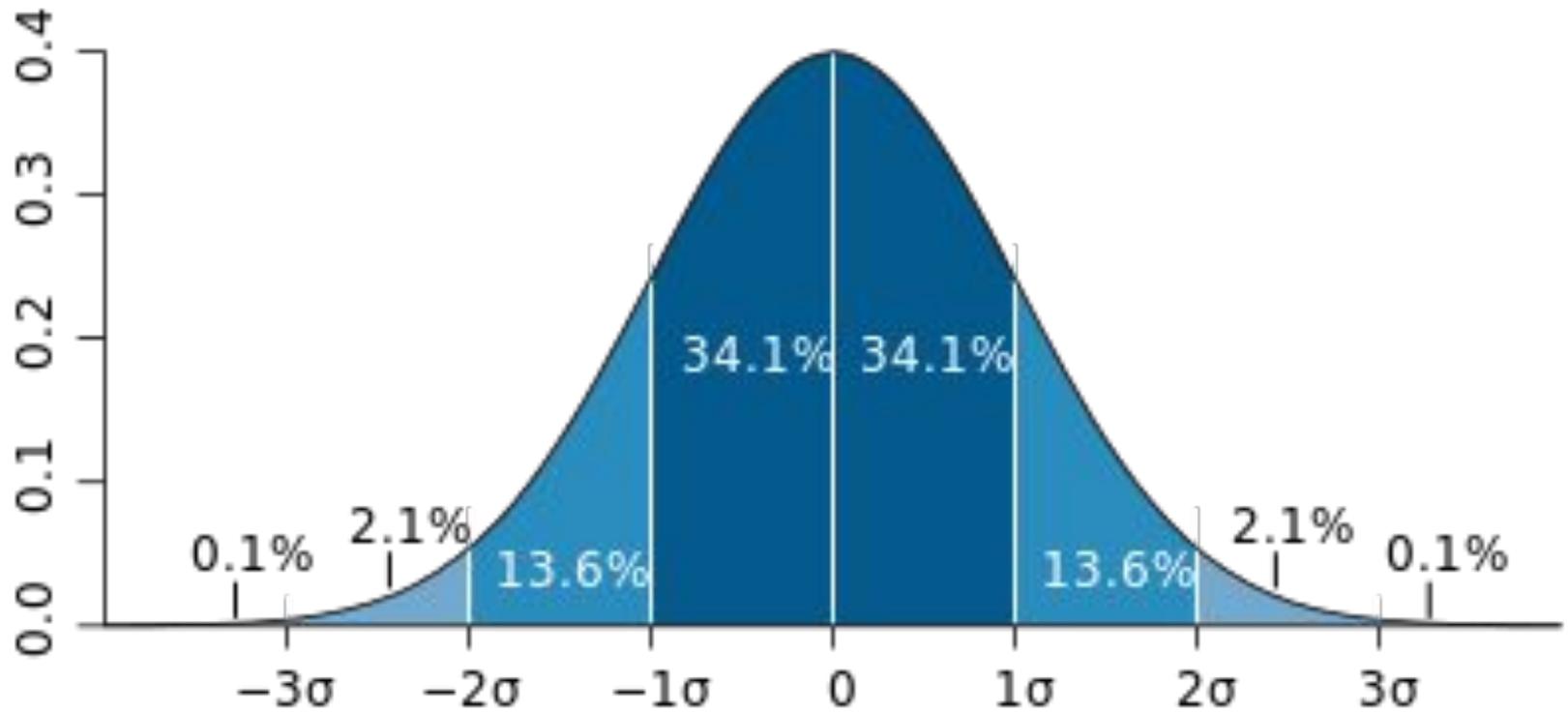
Ideal?

Praksis?

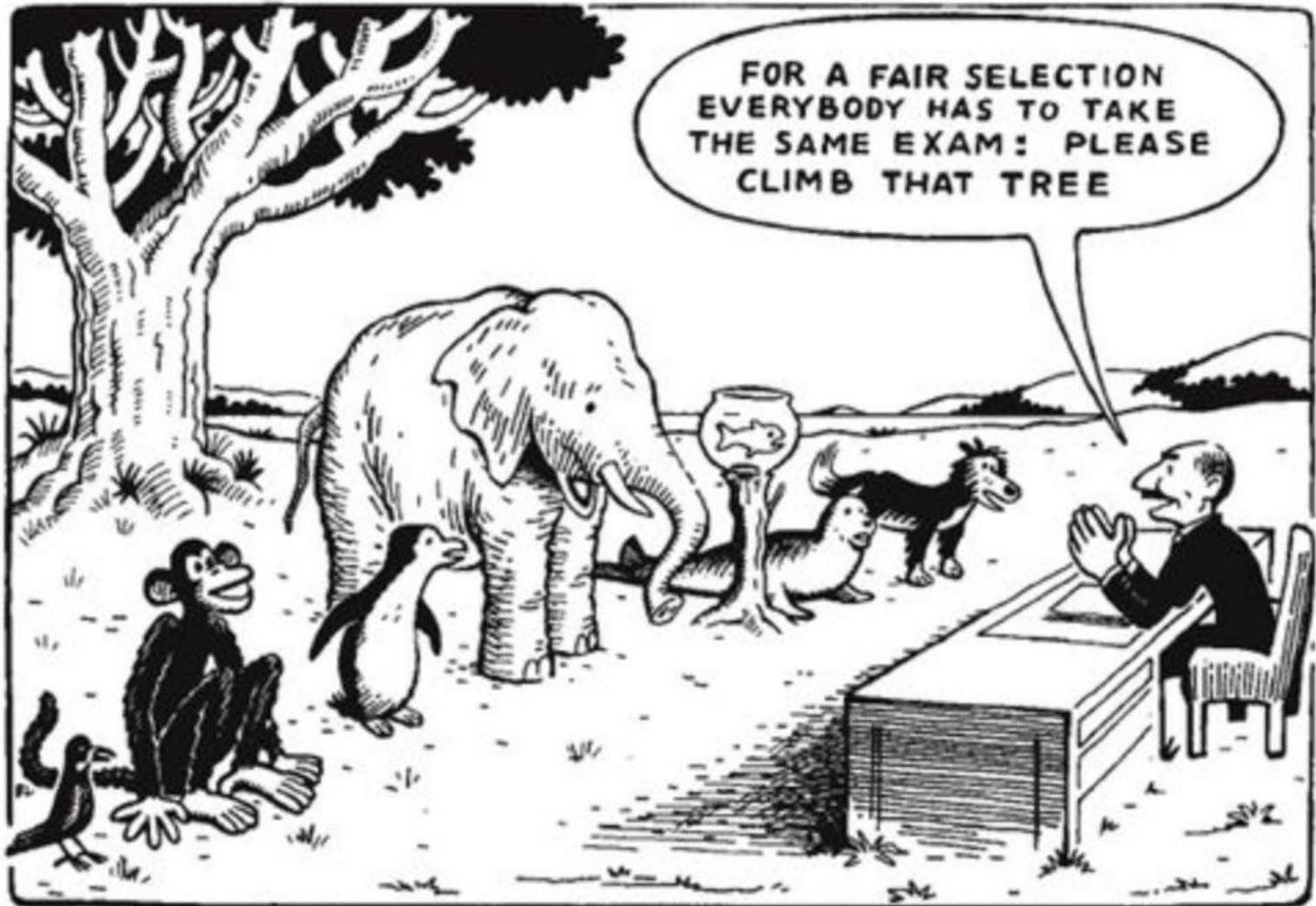

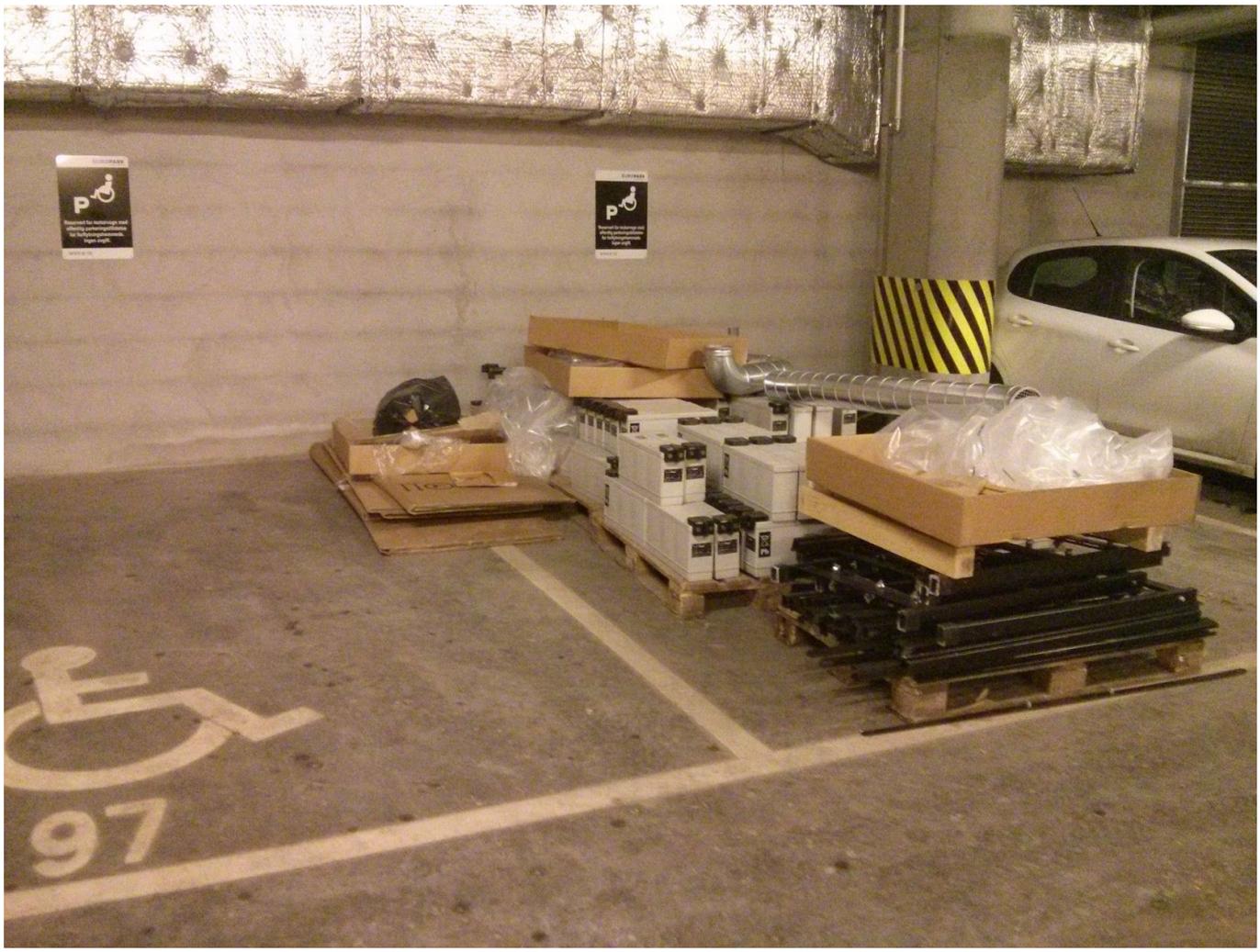

Mangfold; illustrasjon av Thinkstock/Getty Image

M. W. Toews [CC BY 2.5 (<https://creativecommons.org/licenses/by/2.5>)]

- Ordet “smile” på papir i en bok.
- Ordet “smile” i en lydbok
- Ordet “smile” fra en leselist
- Ordet “smile” fra en høyttaler
- Ordet “smile” på tegnspråk
- Ordet “smile” på en skjerm - bittelite
- Ordet “smile” på en skjerm - **kjempestort**
- Ordet “smile” hvisket
- Bildet av et aktiviteten “smile”.
- Fenomenet “smile”.

Den “analoge” verdenen og UU. Den “digitale” verden og UU.

Legio muligheter for Inkludering (og ekskludering), tilgjengelighet (og utilgjengelighet), Universelle løsninger (og spesifikke løsninger/hjelpemidler).

Noen eller alle?

Alle eller de få? Tilpasninger?

Store muligheter med digitale teknologier

- Lydbøker
- Ulike representasjoner
- Tilpasninger

Har det egentlig med funksjonshemming eller funksjonsnedsettelse å gjøre?

Når er noe universelt utformet?

Automatisk testing og måling?

Døråpningen er: 101 cm i lysåpningen.

Portalen, hjemmesiden til banken er: ?

Trenger vi brukerne for å evaluere? Brukerundersøkelser?

Hva kan automatiseres av tester?

Modeller å tenke med

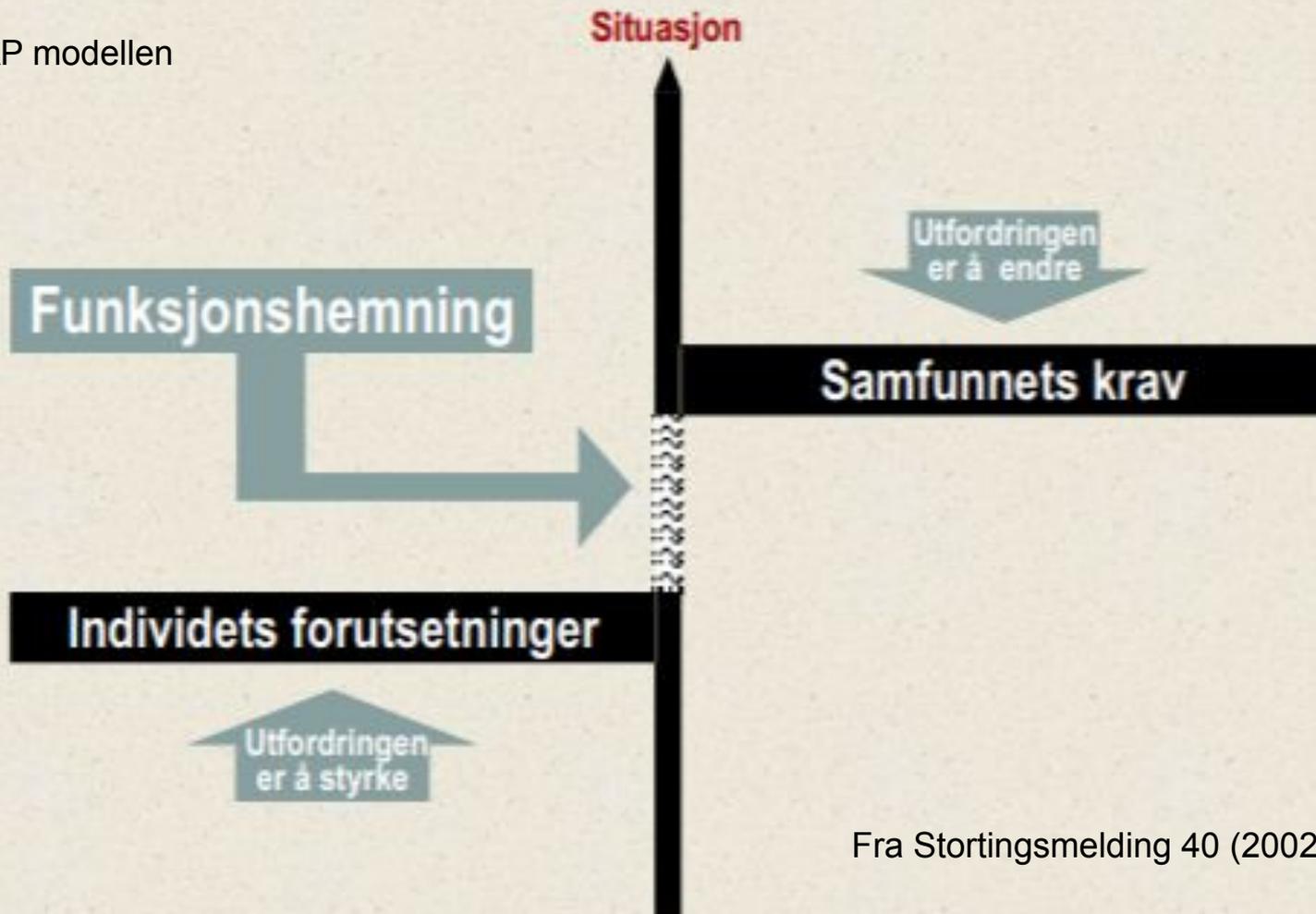
GAP modellen

Brukbarhetspyramiden

Medisinsk modell

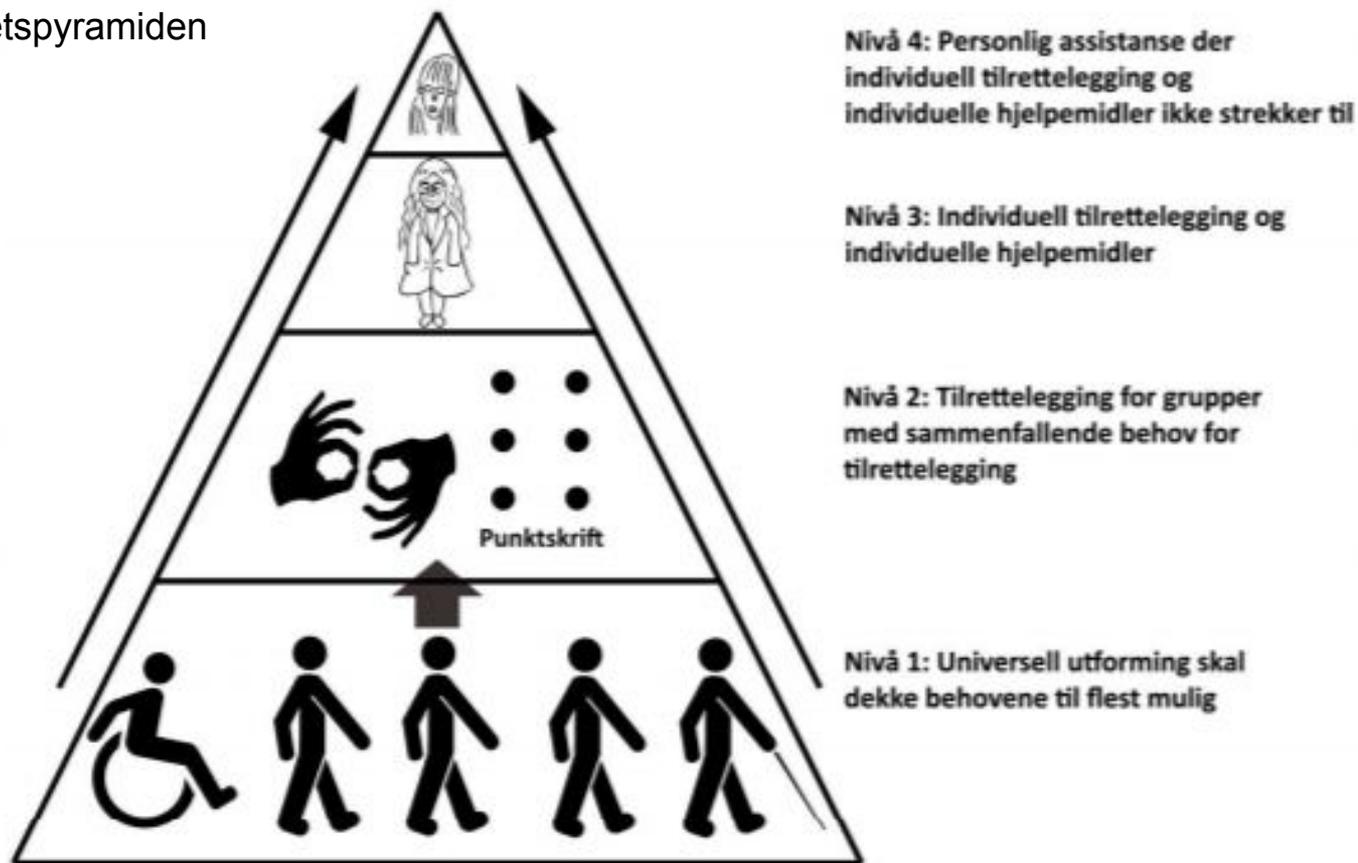
Sosial modell

GAP modellen

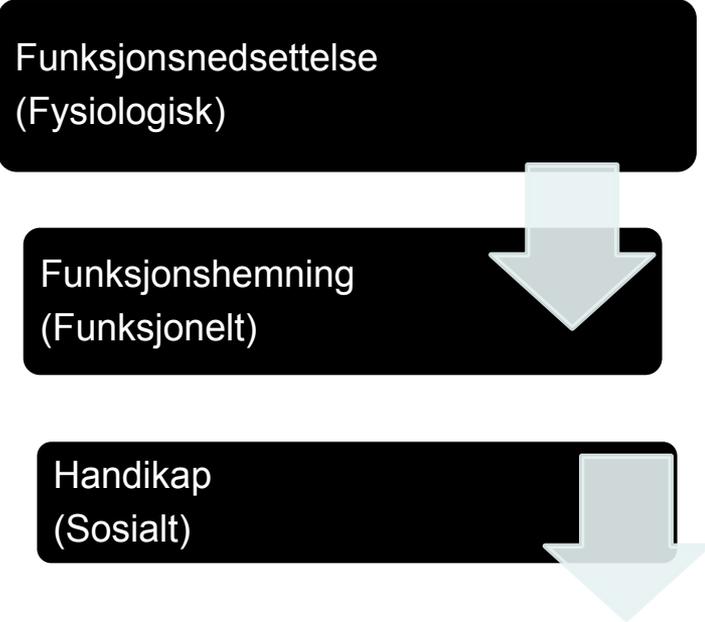

Fra Stortingsmelding 40 (2002-2003)

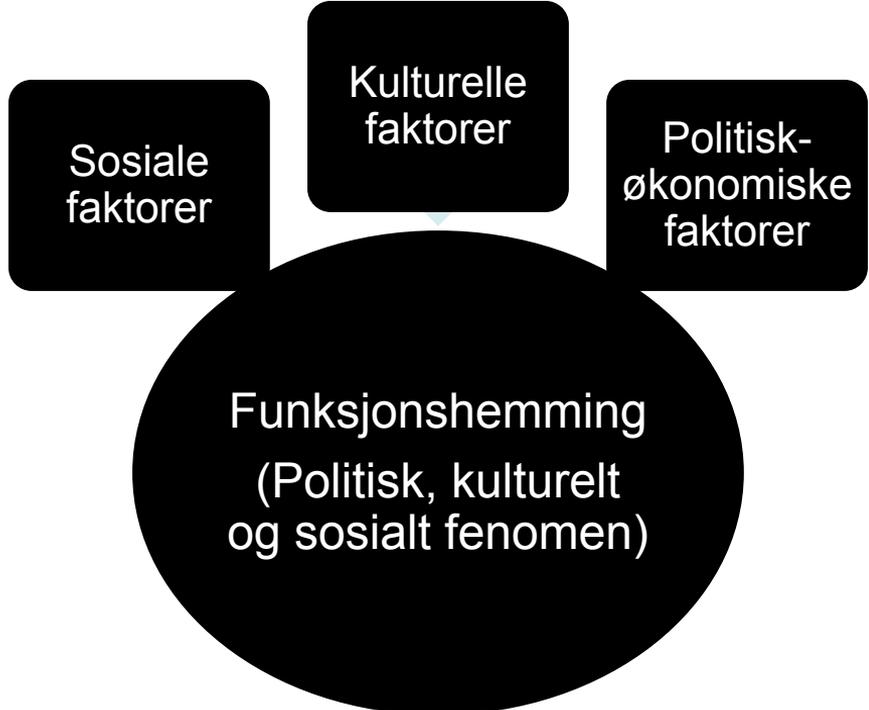
Brukbarhetspyramiden

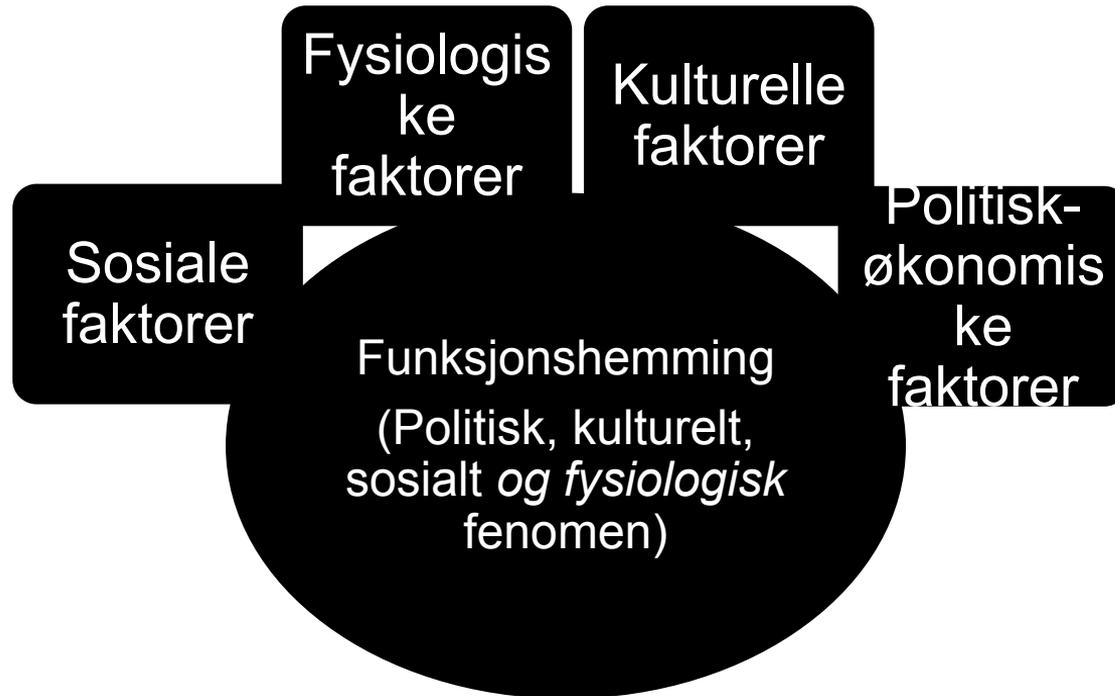
Medisinsk modell (WHO 1980):

Sosial modell (generisk):

Sosial modell (revidert):

Implikasjoner av å bruke et sosial modell-perspektiv

- Funksjonshemning er ikke noe som *er*, det er noe vi *gjør*. Funksjonshemning kan skapes, forverres, eller minimeres.
- Det er ikke mulig å forstå funksjonshemming bare ved å fokusere på ”funksjonshemmedes behov og forutsetninger” – man må se på den *sosiale rammen*.

Provokasjoner ifra pensumartikkelen

1. Skriftlig samtykke gjør lite for å beskytte deltakere i studier!
2. Arbeide med sårbare grupper må resultere i større fordeler for de enn for forskerne.
3. Anonymisering burde være et alternativ - ikke en standard.
4. Institusjonelle “review board” forsinker og skader forskning.
5. Publikasjon av forskning knyttet til kommersielle interesser må stoppes før komplette datasett også er tilgjengelig for alle.

Fra artikkelen

1. Differensier mellom etikk i praksis versus etikk som lov.
2. Støtte lav risiko eksperimenter omkring etikk.
3. Diskutere skadevirkninger.

Finn noen feil!!

Neste tirsdag - altså 1 mars

Om behov - gjennomgang av resten av lysarkene her

Overgang til Modul B

- I modul B er det to obligger som gjøres ii gruppe

Mentimeter

Spørsmål og svar runde

Litt mer om eksamen - og kopling til Obliggene

Vi holder på i maks en time